

Теопільська центральна
районна бібліотека
організаційно-методичний
інформаційно-бібліографічний відділ

«Друга світова війна у творах художньої літератури»

(бібліографічний огляд літератури)

Теопіль

2020

Друга світова війна – глобальний військовий конфлікт в історії Землі та причина найбільших трагедій ХХ століття. У війні взяли участь 80% людства, бойові дії велися 2/3 існуючих на той момент держав. Війна розпочалася 1 вересня 1939 р. із вторгнення військ нацистської Німеччини до Польщі, а завершилася 2 вересня 1945 р. із беззастережною капітуляцією Японії. Під час війни були здійснені найбільші в історії злочини проти людства, а також вперше і востаннє використана в бою атомна зброя. До армій ворогуючих сторін було залучено понад 110 млн. солдат, загальні втрати військових та цивільного населення складають від 50 до 85 млн. осіб. За результатами війни було створено ООН та сформовано сучасну систему міжнародних відносин.

Україна понесла надзвичайні втрати внаслідок війни. Під час бойових дій та в полоні загинуло 3-4 млн. військових і підпільників, понад 5 млн. цивільних загинуло через окупаційний терор та голод в тилу, до 5 мільйонів жителів були евакуйовані або примусово вивезені до Росії та Німеччини, значна частина з яких не повернулася. Загалом безповоротні втрати України (українців та інших народів) склали 8-10 млн. осіб. Матеріальні збитки становили 285 млрд. тогочасних рублів. Внаслідок бойових дій постраждало понад 700 міст та містечок, 5,6 тис. мостів, 28 тис. сіл, 300 тис. господарств.

*Упав солдат в бою нерівнім
На трав настелені мости...
Та поклялися друзі вірні
До Перемоги з ним прийти.
Й таки прийшли. О тій годині,
Коли настав кінець війни,
Він розписався у Берліні
Своїм багнетом на стіні.
Коли ж додому повертали,
Звільнивши од наруги світ,
До праці вірні друзі стали,
А він піднявся на граніт.
Підвівсь і став як образ слави
Отих, що ніч перемогли,
Щоб діти вільної держави
Рівнятися на них могли.*

1. Бакланов Г.В.

Вітер воєнних років[текст] / Г.В. Бакланов.- Київ: Політвидав України, 1985.- 304 с.

Бойовий шлях Героя Радянського Союзу генерал – полковника Гліба Володимировича Бакланова. Г.В. Бакланов яскраво і дохідливо розповідає про героїзм і високу бойову майстерність однополчан.

2. Безсмертя. Книга пам'яті України.1941 – 1945. [текст].- Київ: Пошуково – видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2000.- 944 с.: іл.

Це видання – скромна данина незгасної пам'яті про тих, хто загинув на полях битв за честь, свободу і незалежність Батьківщини.

3. Беркгоф К.

Жнива розпачу. Життя і смерть в Україні під нацистською владою [текст] / К. Беркгоф .- Київ: Критика, 2011.- 456 с.: іл.

Монографію присвячено дослідженню повсякденного життя та стратегії виживання під нацистською окупацією в 1941 – 1944 рр. населення «найбільшої колонії нацистської Німеччини» - Райхскомісаріату Україна. Окремо зіставлено побут на селі та в місті, досліджено долю військовополонених, культурне та релігійне життя.

4. Григоренко П.Г.

Спогади [текст]: Пер. з рос. / П. Г. Григоренко.- Київ: Україна, 2007.- 664с.: іл.

Книга – сповідь колишнього радянського генерала, героя – правозахисника, одного із засновників Української гельсінської групи П.Г. Григоренка (1907 – 1987) є першим в Україні повним виданням. Це не лише широка автобіографія бувалої людини, а й частина історії країни від Першої світової війни до кінця 70 – х рр. ХХ ст. з сотнями прізвищ людей, які визволяли рідну землю від загарбників.

5. Друга світова війна в історичній пам'яті України. [текст]: (За матеріалами Українського інституту національної пам'яті) / Упоряд. Л. Герасименко, Р. Пилявець.- Київ – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2010.- 247с.

У виданні представлено матеріали про причини, перебіг і наслідки однієї з найбільших подій в історії Українського народу ХХ ст. – Другої світової війни. В основу праці покладено ідею боротьби Українського народу за власну Державу. У запропонованій книзі проаналізовано події, що відбувались на території України, починаючи від проголошення Карпатської України у березні 1939 р., і завершуючи подіями на Далекому сході у вересні 1945 р.

6. Лебединський В.О., І. А. Стасюк

20 років Теофіпольській районній ветеранській організації [текст] / В.О. Лебединський, І.А. Стасюк.- Шепетівка, 2009.- 352с.

В книзі широко описуються події Великої Вітчизняної війни, боротьби воїнів Теофіпольщини з німецькими фашистами та великий вклад трудівників підприємств і колгоспів у відбудову і розвиток народного господарства району.

7. Литвинов В.

Ешелон в пекло [текст] / В. Литвинов .- Київ: Веселка, 1995.- 366 с.: фото.

Документальна розповідь В. Литвинова про трагічне минуле людей, яких дітьми гітлерівці насильницьки вивозили до концтаборів, про те, як їм пощастило вижити, як склалися їхні долі в повоєнні роки.

8. Ми йшли до тебе, Перемого! [текст].- Київ: Політвидав України. 1984.- 381 с.: іл.

Спогади бійців переднього краю, колишніх солдатів і офіцерів минулої війни.

9. Москаленко К.С.

На Південно – Західному напрямі: 1941 – 1943. Спогади командира. Кн.1 [текст] / К. С. Москаленко.- Київ: Політвидав України, 1984.- 492 с.

У книзі першій воєнних мемуарів двічі Герой Радянського Союзу маршал К.М. Москаленко розповідає про події на Південно – Західному фронті в перший період війни – від прикордонних битв і оборони Києва в 1941 році до весни 1943 року.

10. Навічно в пам'яті народній: Теофіпольщина у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр. [текст].- Львів: Каменяр, 1995.- 662с.: іл.

На основі численних документів і матеріалів у цій книзі висвітлено трагічні події періоду Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. на території Теофіпольського району Хмельницької області, названо прізвища земляків, які полягли на фронтах, або загинули від рук ворога. Окреме місце займають наведені факти, що засвідчують вшанування пам'яті воїнів – визволителів та ратного подвигу теофіпольців.

11. **Сабуров О. М.**

Відвойована весна [текст] / О. М. Сабуров.- Київ: Україна, 2008.- 736 с.: портр.

Ця книга – художньо – документальний твір, в якому партизанський генерал О. М. Сабуров розповідає про бойові дії під час Великої Вітчизняної війни.

12. **Стасюк І.А.** Історія міст і сіл Теофіпольського району Хмельницької області: В 2т. Т.1. / І.А. Стасюк.- Хмельницький: Поділля, 2005.- 456с.: іл.

На основі великої кількості архівних документів, друкованих і статистичних матеріалів глибоко висвітлюється історія міст і сіл Теофіпольського району Хмельницької області. Книга має розділи: Теофіпольщина в період Другої Світової війни; Йшли запеклі оборонні бої; Чорні дні фашистської окупації; Народ не скорився; Звільнення району від фашистських окупантів.

13. **Стасюк І.А.** Історія міст і сіл Теофіпольського району Хмельницької області: В 2т. Т.2. / І.А. Стасюк.- Хмельницький: Поділля, 2006.- 496с.

Другий том є продовженням нарисів з історії міст і сіл Теофіпольського району.

14. Україна в другій світовій війні: погляд з ХХІ ст. [текст]: історичні нариси у двох книгах.- Кн. 1.- Київ: Наукова думка, 2011.- 735 с.

Широке коло питань одного з найбільших драматичних періодів історії України – періоду Другої світової та Великої Вітчизняної воєн висвітлюється у цій книзі. Видання розраховане на всіх, хто цікавиться минулим України.

15. Україна в полум'ї війни. 1941 - 1945 [текст] / П.П. Панченко, О.І. Уткін, В.І. Горелов та ін.- Київ: Україна, 2005.- 560 с.: іл.

У книзі розкриваються діяльність руху Опору, тактика козачих та кавалерійських формувань, що визволяли українську землю від ненависного ворога, особливості політико – виховної роботи серед військовослужбовців у фронтових умовах, масовий героїзм, мужність, самовідданість бійців і командирів, які вистояли і перемогли у жорсткому двобої з фашизмом.

1. Кирилюк В.

Ми пам'ятаємо: [про М.Й. Вакалюка – ветерана Другої світ. війни з Троянівки] / В. Кирилюк // Життя Теофіпольщини.- 2020.- 7 трав.

Спогад директора Строковецької ЗОШ І-ІІ ст. В. Кирилюк про ветерана Другої світової Війни Миколу Йосиповича Вакалюка.

2. Рева Л.

Могилу свого діда знайду: [про Левка Олексійовича Реву з Малих Жеребок] / Л. Рева // Життя Теофіпольщини.- 2018.- 10 трав.

Леонід Рева – онук Л. О. Рєви описує страждання своєї родини під час війни і пошуки могили діда.

3. Тебенько Г.

Обіцянку дідові Семену дотримає: [спогад про С. В. Шклярука – учасн. Другої світ. війни] / Г. Тебенько // Життя Теофіпольщини.- 2019.- 9 трав.

Внук С. В. Шклярука – Віктор Гордіков згадує про важку долю його діда під час війни. Учасник АТО усім серцем прагне дотримати обіцянку, яку дав дідові Семену.

4. Царук Л.М.

Спогади про батька серце крають: [про подільського підпільника 2-ї світ. війни М. Я. Царука з Гаврилівки] / Л. М. Царук // Життя Теофіпольщини.- 2020.- 7 трав.

У цій статті Л. М. Царук опублікувала один з листів свого батька М. Я. Царука та нові документи і матеріали.